

Skäravattnet

Redovisning från Sjödatatabasen
2012-10-10 (Utskriftsdatum)

Innehåll:

Sammanfattning.....	3
Geografi och hydrologi.....	4
Kartor.....	5
Påverkan och verksamheter.....	6
Skydd och utpekanden.....	6
Miljöövervakning och undersökningar.....	7
Biologiska förhållanden.....	8
Kemiska förhållanden.....	10
Referenser, källor och mer information.....	18

Denna redovisning är en utskrift från en sammanställning av data som gjorts i programmet MS Access. Uppgifter om sjödatatabasens innehåll, källor till data, struktur och resultatbehandling ges i PM Presentation av Sjödatatabasen (Ekologgruppen 2011).

Kartmaterial publicerat i rapporten:

GSD-Terrängkartan © Lantmäteriet (sid 3)

Avrinningsområden © SMHI (sid 4)

GSD-Fastighetskartan, GSD-Ortofoto, Historiska flygbilder, Skånska rekognoseringskartan (eller Generalstabskartan) samt Häradsekonomska kartan © Lantmäteriet (sid 5)

Sammanfattning

Skäravattnet är en näringsfattig källsjö nära Immeln i norra Skåne. Avrinningsområdet är litet och helt dominerat av barrskog. Sjöns omsättningstid är relativt lång, 3,3 år. Undervattensvegetationen har minskat betydligt från 1970- och 80-talet till 2000-talet, och den tidigare karaktäristiska näringsfattiga floran med notblomster och strandpryl har delvis försvunnit. Växtplanktonsamhället har också förändrats och domineras numera helt av den slembildande algen gubbslem. Bottenfaunan är relativt artrik med både försurningskänsliga och renvattenkrävande arter. Fiskfaunan är ganska artfattig och domineras av abborre och mört. Sjön är en regional referenssjö.

Biologiska förhållanden

Växtplankton År: 1982,1986,1993,1995,1996,1998-2002,2005,2007

Trofinivå: måttligt näringsrik (mesotrof) Pot. toxinbildare: måttligt (3, 1999)
Biomassa: mycket liten-mycket stor

Makrofyter År 1973, 1983, 1985, 2002

Flytblads/undervattensväxter, artantal/år: 11 (1973), 7 (2002)

Bottenfauna (litoral) År: 1985,1996,1999,2002,2005

Artantal/undersökn.: 26-36 (måttligt-högt) Artantal tot: 50

Naturvärde: allmänt-högt Försurningspåverk.: obetydlig

Fisk År: 1986, 1993, 1996, 1999, 2002, 2005

Artantal totalt: 5 Medelvikt/nät (kg): 1,5

Vattenkemiskt tillstånd

Tillståndsklassning av resultat enligt Naturvårdsverkets Rapport 4913

Tillstånd avser de tre senaste augustivärdena (år-år)

Fosfor (tot-P, µg/l): (2008 - 2010)	23
Kväve (tot-N, µg/l): (2008 - 2010)	579
Siktdjup (m): (2008 - 2010)	2,0
Färg (mgPt/l): (-)	
Alkalinitet (mekv/l): (2008 - 2010)	0,02
Klorofyll a (mg/m ³) (2008 - 2010)	33

Mycket bra ■ ■ ■ ■ Dåligt

Statusklassning och miljö kvalitetsnormer

Status redovisas för sjöar som är vattenförekomster enligt vattenmyndigheten

Ekologisk status 2009 och MKN*

Övergripande Ej klassad Krav, MKN*:

Kvalitetsfaktorer

Växtplankton: Ej klassad

Makrofyter: god

Näringsämnen: Ej klassad

Siktdjup: Ej klassad

Försurning: Ej klassad

Fisk: Ej klassad

Särsk. föroren. ämnen: Ej klassad

Kemisk status 2009 och MKN*

Klassning av EU utpekade prioriterade ämnen -miljögifter (exkl kvicksilver)

Kemisk status: Ej klassad Krav, MKN*:

* MKN = Miljö kvalitetsnorm (eller krav) 2009 för ekologisk respektive kemisk status

Miljöproblem

Uppgifter från vattenmyndigheten gällande vattenförekomster

Övergödning:

Fysisk påverkan morfologi: Ej bedömd

Försurning: Ej bedömd

Främmande arter: Ej bedömd

Miljögifter (exkl kvicksilver): Ej bedömd

Verksamheter/påverkan

Hydrologi: -

Markläckage: Tillrinningsområdet domineras av skog

Punktutsläpp: -

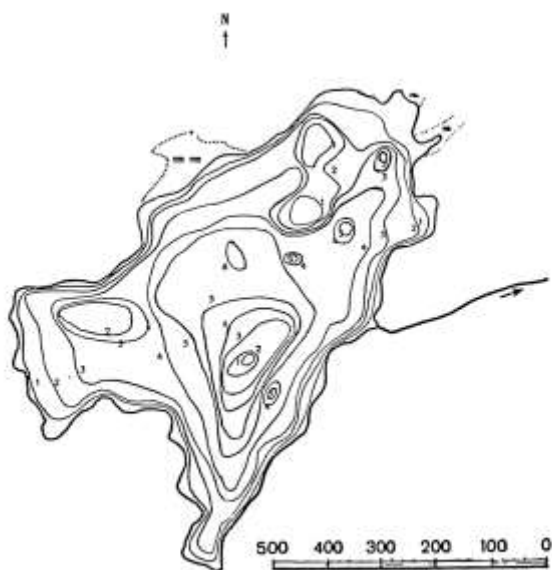
Fiske: Fritidsfiske

Geografi och Hydrologi

Sjödata

Utloppskoordinater (SMHI) 624486 141154
 Vattenförekomst/övr vatt: 624493-141135
 Huvudavrinningsområde: Skräbeån
 Vattendistrikt: 4. Södra Östersjön
 Kommun(er): Osby
 Tillrinningsområde: 0,96 km²
 Medeltillrinning: 10 l/s km²
 Tillrinnande vattendrag
 Små tillflöden
 Utlopp: Mindre vattendrag mot Nytebodaviken (Immeln)
 Vattenuttag: -

Vattenreglering: -

Sjöyta: 0,32 km²
 Största djup: 6 m
 Medeldjup: 3 m
 Sjövolym: 0,99 M m³
 Omsättningstid: 3,3 år
 Strandlinje: 3010 m
 Sjösänkning: -

Sänkning (m): -

Sjömorfologi:

Mycket varierat djup med en grundare del i norra delen av sjön.

Närmsta större tätort (>1000 inv):
 Lönsboda 9 km NNV, Olofström 10 km SV

Djupkarta

Ekolodad 1986, Nilsson & Månsson

Större händelser

Ej känt

Kartor

Förr och nu. Fastighetskartan, till höger, visar sjön och dess omgivning idag. På andra raden finns Skånska Rekognoscerings-kartan (ca 1820-tal) till vänster och Häradsekonomska kartan (ca 1930-tal) till höger.

I de fall där Skånska Rekognosceringskartan saknas visas istället Generalstabskartan (slutet 1800- till tidigt 1900-tal).

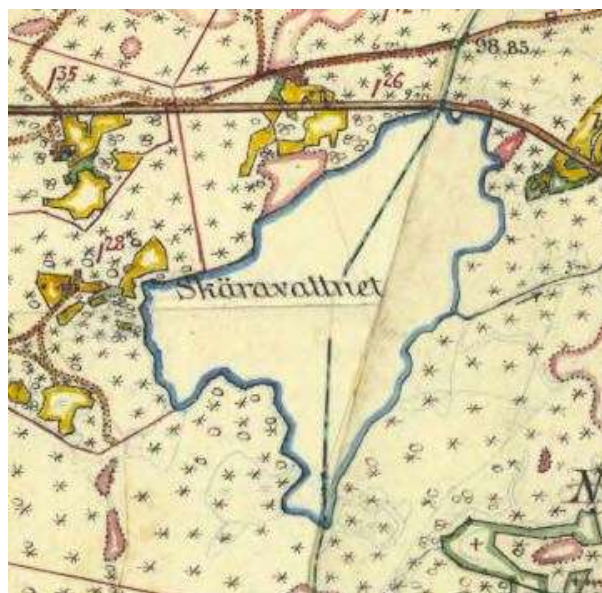
Den nedre raden visar flygfoton där den vänstra är från 1940-tal och den högra aktuell.

Fastighetskartan, cirka 2010

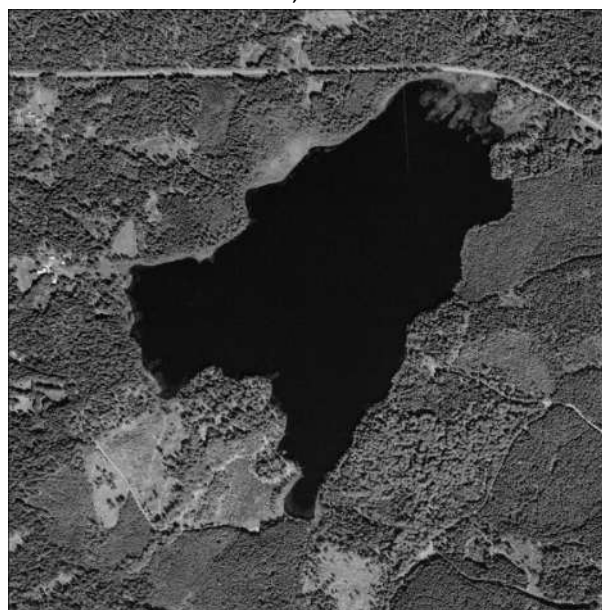
Generalstabskartan, cirka 1900

Häradsekonomska kartan, cirka 1930

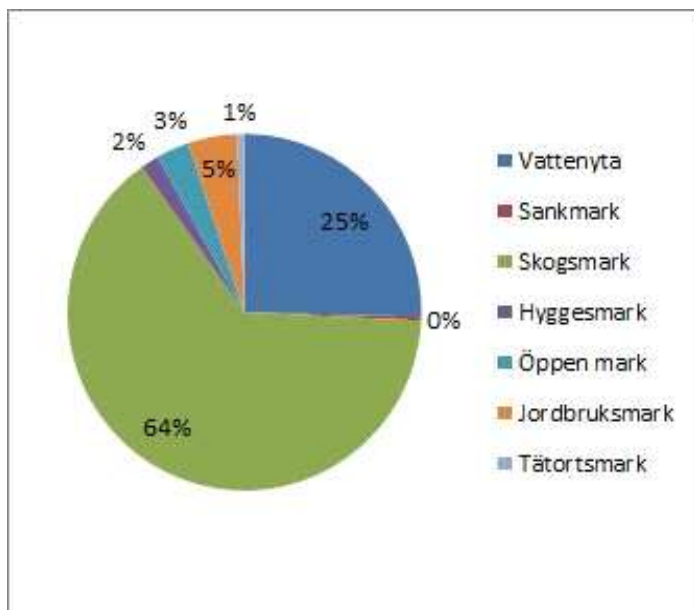

Flygfoto, 1940-tal

Flygfoto, cirka 2010

Påverkan och verksamheter

Marktyp	Areal (km ²)	Andel (%)
Vattenyta	23,59	25,4
Sankmark	0,35	0,4
Skogsmark	59,86	64,4
Hyggesmark	1,58	1,7
Jordbruksmark	4,19	4,5
Öppen mark	2,77	3
Tåtortsmark	0,61	0,7

Beräkning av markanvändningen är baserad på: delavrinningsområdet 'utloppet av Immeln'.

Områdets totala yta är 92,96 km².

Anläggningar och pågående verksamheter

- Reningsverk med utsläpp i eller nära sjön -
- Reningsverk i tillrinningsområdet: -
- Tåtorter i närområdet: -
- Glesbebyggelse i tillrinningsområdet: Liten
- Större gårdar och gods i närområdet: -
- Fiske: Organiserat fritidsfiske, fiskevårdsområde
- Andra större anläggningar/verksamheter i närområdet: -

Avslutade verksamheter

-

Skydd och utpekanden

- Strandskydd: hela sjöstranden
- Naturreservat: landområde NO sjön, Nytebodaskogen
- Natura 2000: landområde NO sjön, habitat SE0420103
- Natura 2000 naturtyp/arter: -

Krav naturtyp/arter:

-

- Riksintressen Natur: nej
- Friluftsliv: hela sjön och närområde (MB 3kap)
- Kultur: nej

Fiskvattendirektiv (NFS 2002:6): nej

Särskilda miljö kvalitetsnormer för fiskvatten (SFS 2001:554): nej

Utpek. i miljömålsunderlag (Lev. sjöar): nationellt värdefullt vatten

Ramsar (våtmarks konventionen): nej

Fasta fornlämningar i närområdet: nej

Vattenskyddsområde: nej

Skyddsområde för djur: -

Värdefullt tätortsnära rekreationområde: Immelns sjösystem med Kullaskogen, objekt 29

Miljöövervakning, kontrollprogram och utförda undersökningar

Nationell miljöövervakning (NMÖ) administreras av Naturvårdsverket,
Regional miljöövervakning (RMÖ) administreras av Länsstyrelsen,
Samordnad recipientkontroll (SRK) administreras av vattenråd eller vattenvårdsförbund

Biologiska undersökningar

Plankton: Plankton undersöktes 1986 av Gertrud Cronberg (Collvin 1992), 1982,1993,1995,1996,1998-2002, 2005,2007 (Cronberg & Annadotter 2008)

Makrofyter: Bandprofiler 1973 (Jensén 1978) och 1983 (Jensén 1995), Växtinventering 1985 (Collvin 1992), Bandprofiler 2002 (Sandsten 2003)

Fisk: RMÖ nätprovfiske 1986, 1993, 1996, 1999, 2002, 2005

Bottenfauna RMÖ profundal 1986, RMÖ litoral 1985,1996,1999,2002,2005

Fåglar: -

Vattenkemi - undersökningsprogram

Regional referenssjö (1-4 prov/år beroende sjö och på parameter), 1983-
Riksinventering/omdrev (1 prov per undersökt år), 1985 , OBS - ej importerat i denna databas

Andra undersökningar

Sediment: Ej känt

Biotopkartering: Ej känt

Övrigt: Ej känt

Bedömning av kunskapsunderlag - bristanalys

Allmän vattenkemi: Tillfredsställande 4 ggr/år

Plankton: Program saknas

Makrofyter: Tidigare undersökningar finns, program saknas

Fisk: Senast 2005. Program utvecklas

Bottenfauna: Senast 2005. Program utvecklas

Fåglar: Uppföljningsprogram saknas

Biotopkartering: Dokumentation av sjöns strandmorfologi och bottentyper saknas

Påverkansbedömning Dokumentation och insamling av data för bedömning av påverkan från markläckage, utsläpp, fiske och annan verksamhet saknas.

Åtgärder

Vattenmyndigheten har redovisat åtgärdsförslag för aktuellt huvudavrinningsområde där sjön ingår.

Lokalt utförs åtgärder enligt följande:

Saknas

Biologiska förhållanden

Plankton

Sjön är en regional referenssjö. Ingen särskild trend kunde urskiljas i antalet arter mellan 1982 och 2007, medan en viss ökning av biomassan kunde registreras. Sjöns växtplankton dominerades samtliga undersökta år (1982, 1993-2007) av gubbslem, *Gonyostomum semen*. Denna flagellat bildar slem vid beröring vilket kan orsaka olika problem. Vid blomningar kan algen ge allergiska besvär vid bad och fisknät kan bli igensatta. Fauna och flora påverkas också negativt av denna alg. De senaste åren (1999 – 2007) har arten ökat sin andel och utgjorde 86 – 100 % av biomassan, vilket är negativt för sjön.

En planktonundersökning 1986 visade att zooplanktonsamhället var art- och individfattigt.

Makrofyter

Sjön inventerades 1985 och längs stranden fanns en mosaikartad bård av vass, flaskstarr, sjösav, ängsull och sjöfräken. Mossevegetation med vitmossa, tranbär, rundsileshår, pors och tuvull fanns i sjöns södra del. Rosettväxterna notblomster och strandpryl dominerade undervattensvegetationen med inslag av styvt braxengräs. Dessa bildade en mer än 5 m bred bård längs sjöns stränder. Flytbladsvegetationen var sparsam, vanligast var gul näckros och gäddnate. Undervattensväxter inventerades av Sven Jensen 1973 (och 1983). Inventeringen upprepades 2002 av Håkan Sandsten. Antalet arter av flytblads- och undervattensväxter klassades som *ganska artrikt* med 11 arter 1973 (90 st 1x1 m rutor). En tydlig minskning hade skett 2002 och antalet klassades som *ganska artfattigt* med sju arter (80 st 1x1 m rutor). Vissa förändringar tyder på en ökad övergödning. Gul näckros har tillkommit medan mera näringsfattiga arter som vekt braxengräs, strandpryl och strandranunkel försvunnit. Notblomster och styvt braxengräs hittades bara längs en enda strand under 2002 och förekom där ner till max 1,0 m respektive 2,6 m. I undersökningen 1973 var Skäravattnet den mest karaktäristiskt näringsfattiga sjön av alla de 50 undersökta sjöarna. En del av den karaktären hade försvunnit 2002. Av övervattensväxter hittades 14 arter 1973 och 13 arter 2002. Den starkt hotade krypflokan (*Apium inundatum*) påträffades 1973 men kunde inte återfinnas 2002.

Bottenfauna/evertebrater

Sjön har undersökts regelbundet i Länsstyrelsens kalkningsuppföljning. Sjöns fauna är ganska artrik, och många djurgrupper finns representerade. Rikligt med organiskt material gör att fjädermygglarver och sötvattensgråsugga är vanliga. Många olika sländarter har noterats: 8 dagsländerarter (bl a det försurningskänsliga släktet *Caenis spp.*), en bäcksländart, 8 trollsländarter, och 16 nattsländarter (bl a *Ecnomus tenellus*, *Molanna angustata* och *Oecetis ochracea*). Sjön får betraktas som obetydligt försurningspåverkad. Artlistor finns i Ekologgruppens bottenfaunabas. I en undersökning av referenssjöar 1985-86 inventerades strand- och djupbottenfaunan.

Biologiska förhållanden

Fisk

Sjön har provfiskats sex gånger mellan 1986 och 2005. Abborre och mört har flertalet år dominerat både viktmässigt och antalsmässigt. Enstaka braxen, gädda och sutare har också registrerats.

Fåglar

Sjön inventerades vid två tillfällen maj 1978 och följande häckande arter noterades: tre par knipa, tre par drillsnäppa, ett par var av skäggdopping, gräsand, kricka, storskrake och fiskmås (Collvin 1992). Eventuellt häckade storlom i sjön 1996/1997 (Mattiasson 2005).

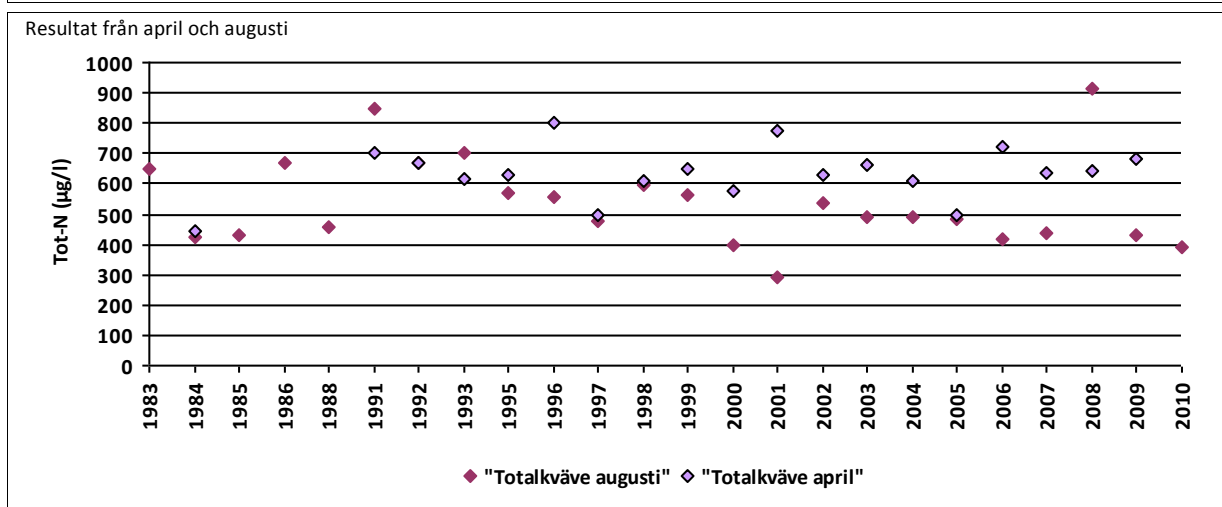
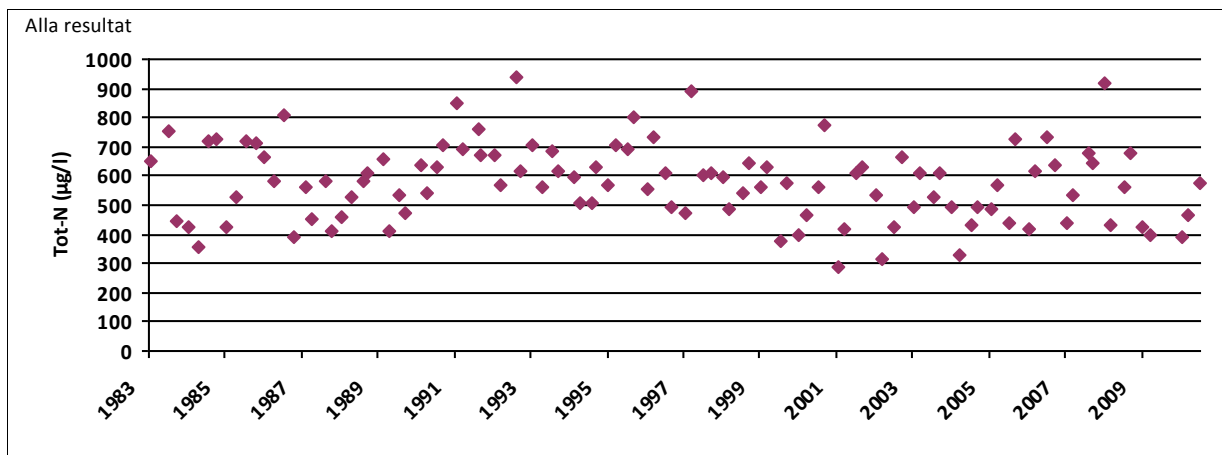
Främmande arter

Främmande art som bedöms kunna utgöra negativ påverkan (enligt VISS): Ej bedömt

-

Kemiska förhållanden - Totalkväve

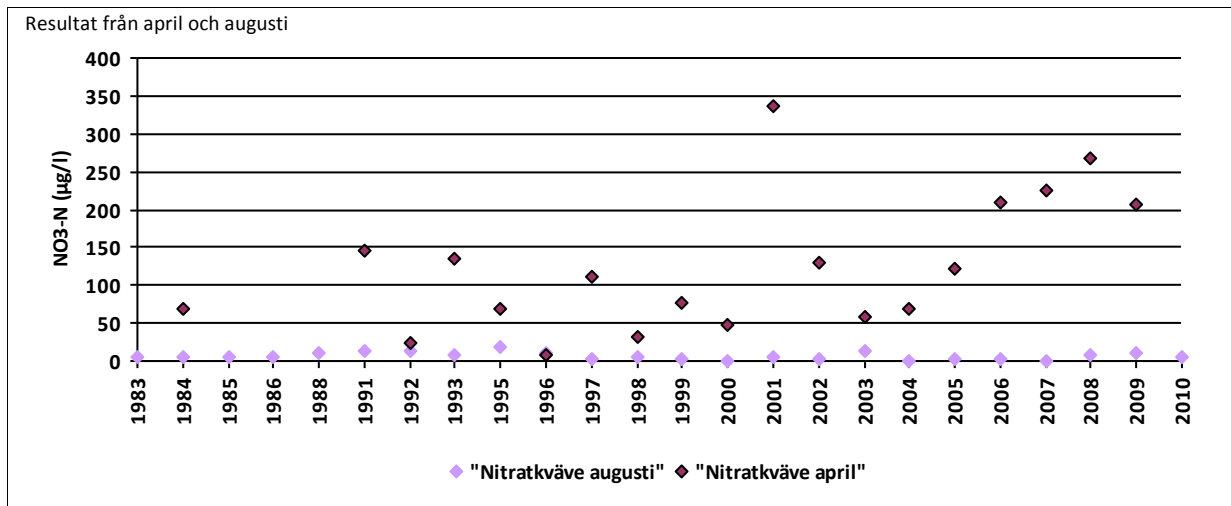
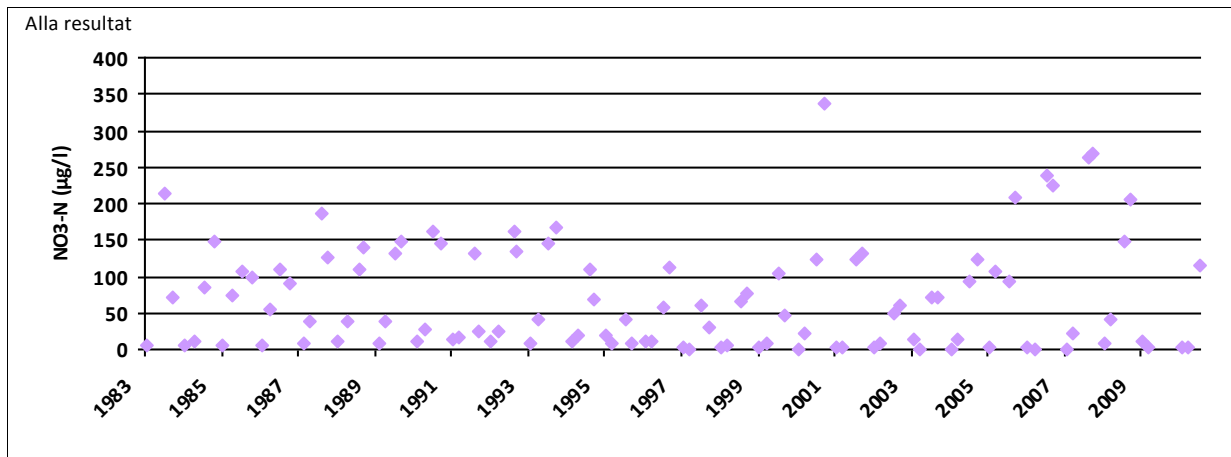
Period: 1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)	27	614	376	935
Vår (april)	22	625	446	803
Sommar (juli, aug)	24	537	290	917
Höst (okt, nov)	27	530	312	889
Helår	108	576	290	935
Tre senaste augustimätningarna		579		

Värden anges i µg/l

Kommentar:

Totalkvävehalterna kan betecknas som måttliga, eller i skånstkt perspektiv som låga. Årstidsvariationen är relativt liten, men normalt är kvävehalterna något lägre sommartid. Någon tydlig trend kan inte ses i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Nitratkväve

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	122	40	264
Vår (april)		22	127	7	336
Sommar (juli, aug)		24	6	1	18
Höst (okt, nov)		27	24	1	108
Helår		108	68	1	336

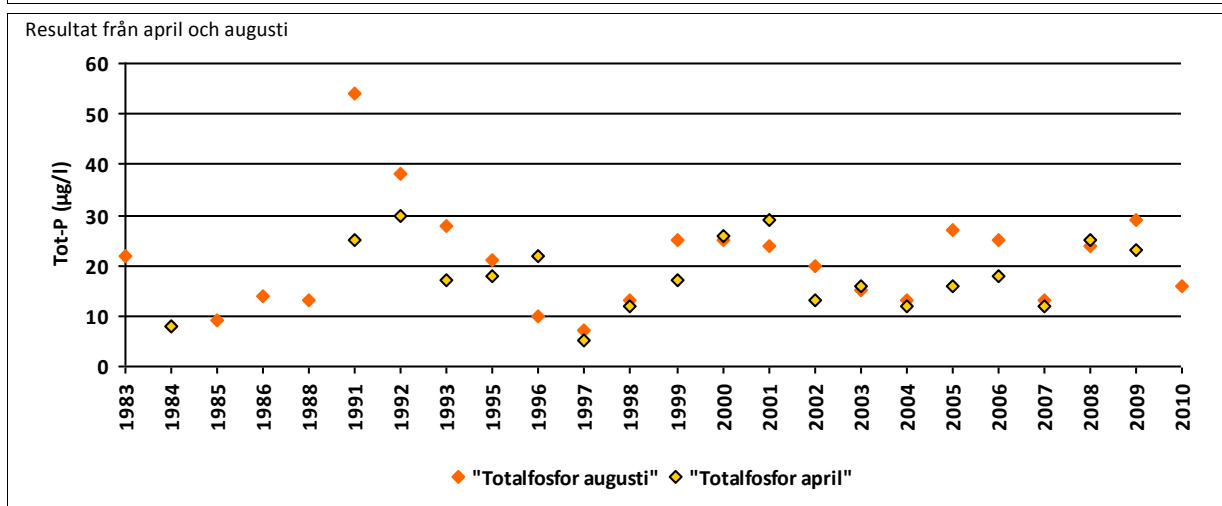
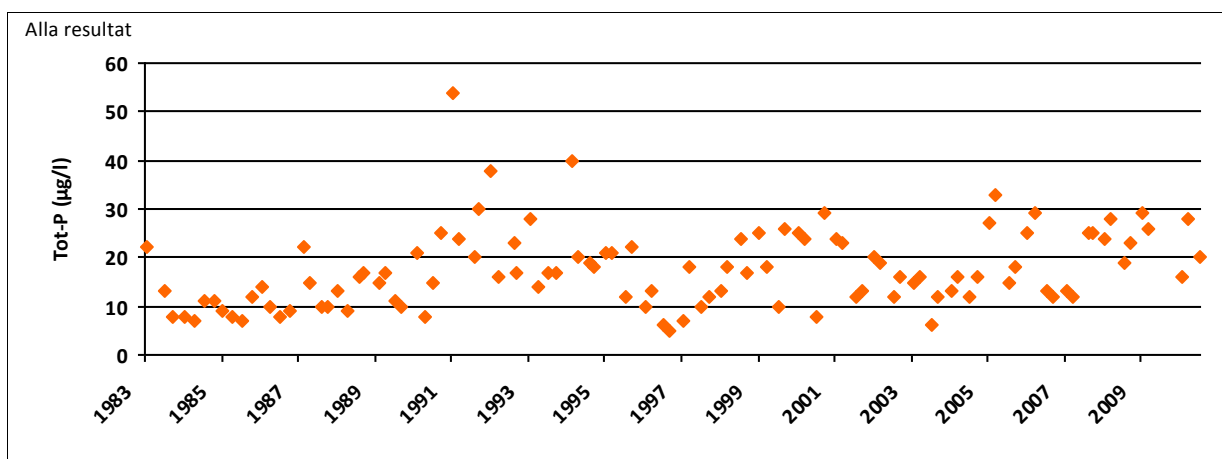
Tre senaste augustimätningarna 7

Värden anges i µg/l och avser summa NO₂N + NO₃N

Kommentar:

Nitratkvävet utgör en mycket begränsad del av totalkvävet. Augustihalterna är mycket låga. Någon tydlig trend i tidsserien finns inte men tendens till ökade vinterhalter finns under senare år.

Kemiska förhållanden - Totalfosfor

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	14	6	25
Vår (april)		22	18	5	30
Sommar (juli, aug)		24	21	7	54
Höst (okt, nov)		27	18	7	33
Helår		108	17	5	54

Tre senaste augustimätningarna

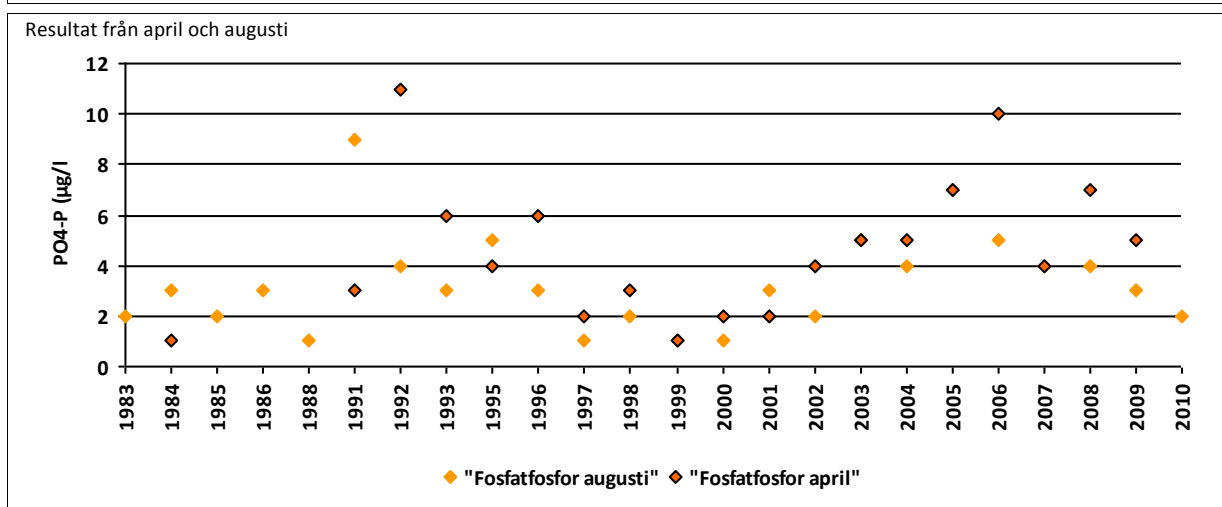
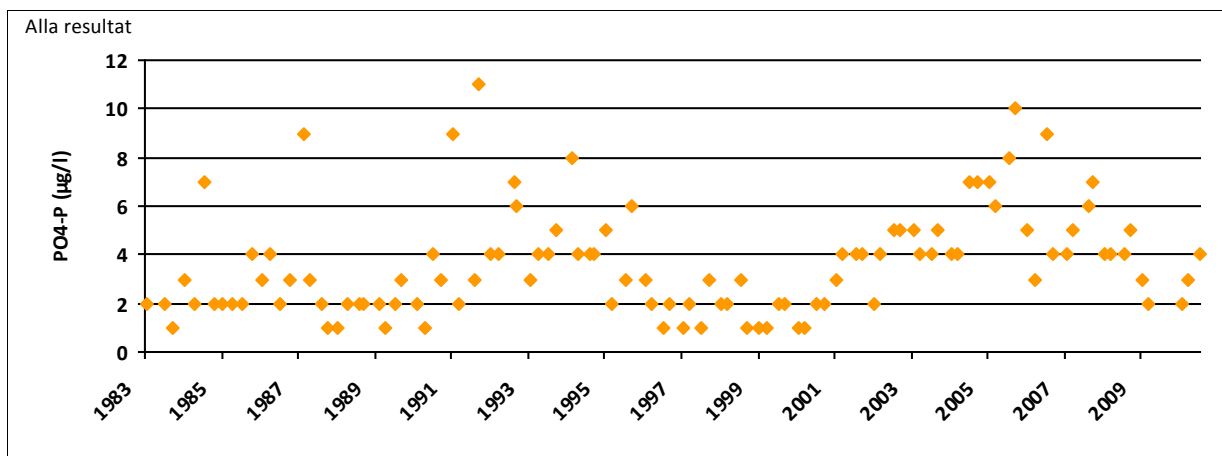
23

Värden anges i µg/l

Kommentar:

Totalfosforhalterna i sjön är måttliga. Tendens till ökande halter finns i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Fosfatfosfor

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		27	4	1	9
Vår (april)		22	4	1	11
Sommar (juli, aug)		24	3	1	9
Höst (okt, nov)		27	3	1	6
Helår		108	4	1	11

Tre senaste augustimätningarna

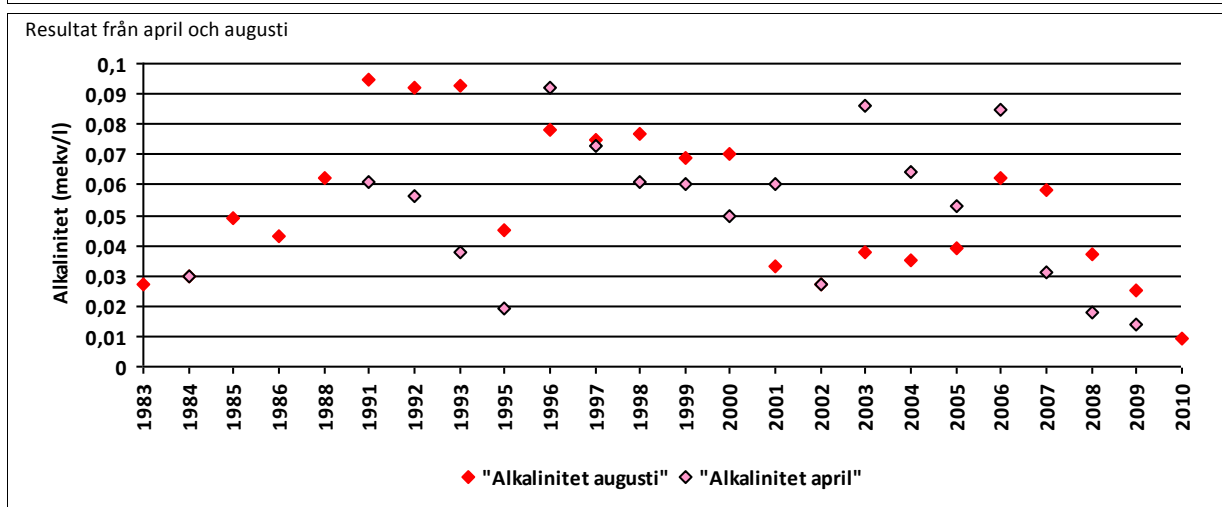
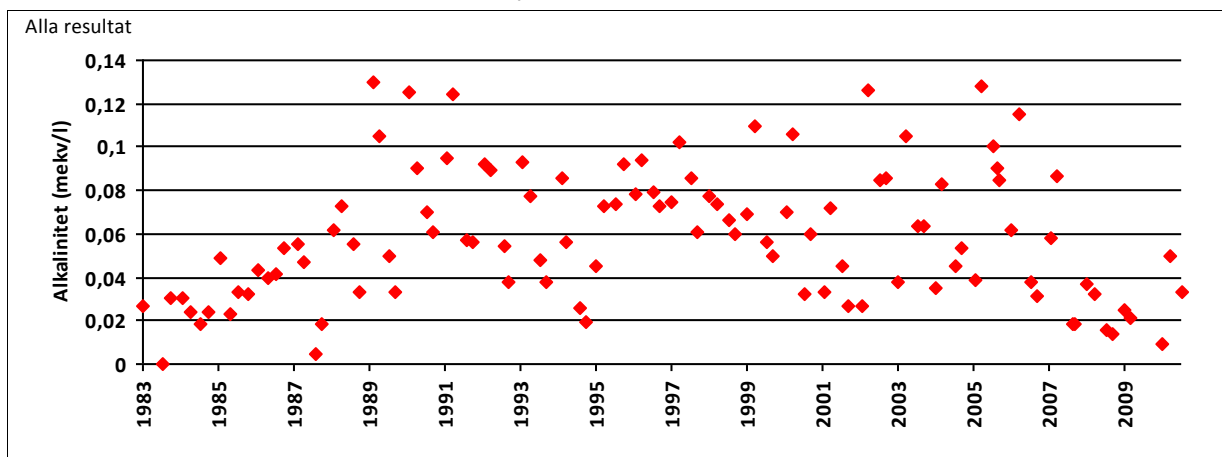
3

Värden anges i µg/l

Kommentar:

Fosfatfosfornivån pendlar över åren. Fosfatdelen utgör en mycket liten del av totalfosfor.

Kemiska förhållanden - Alkalinitet/Aciditet

Period:	1983 - 2011	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		28	0,05	0,00	0,10
Vår (april)		22	0,05	0,01	0,09
Sommar (juli, aug)		24	0,05	0,01	0,10
Höst (okt, nov)		27	0,08	0,02	0,13
Helår		109	0,06	0,00	0,13

Tre senaste augustimätningarna

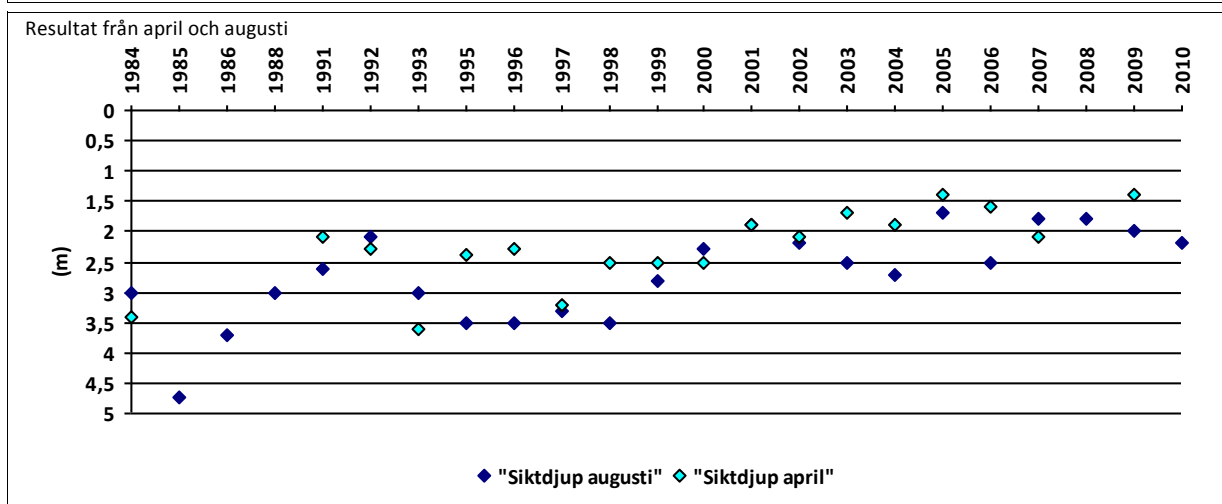
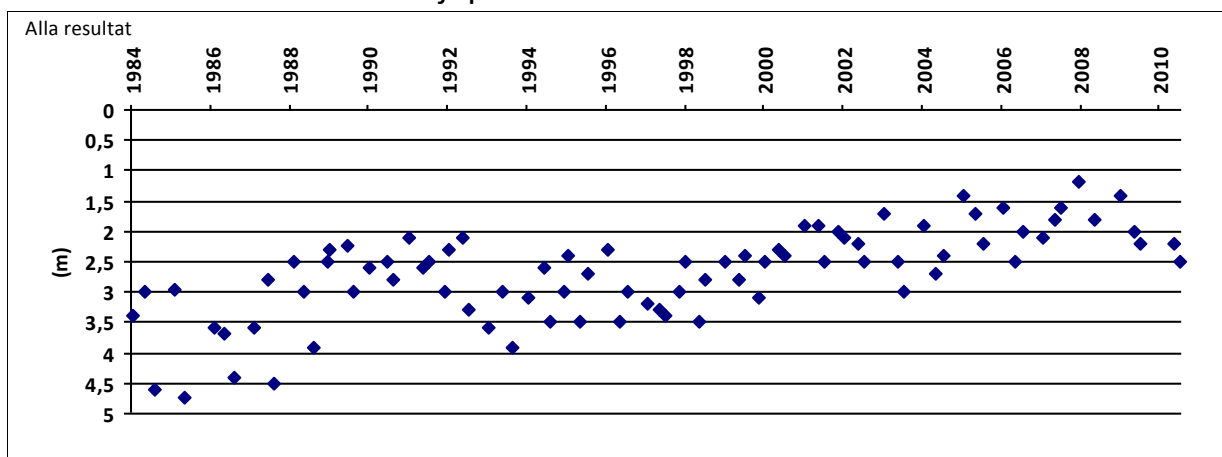
0,02

Värden anges i mekv/l

Kommentar:

Buffertkapaciteten i sjön är svag. Någon tydlig trend för alkaliniteten finns inte i tidsserien.

Kemiska förhållanden - Siktdjup

Period:	1984 - 2010	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)		7	2,5	1,2	3,1
Vår (april)		21	2,3	1,4	3,6
Sommar (juli, aug)		23	2,7	1,7	4,8
Höst (okt, nov)		25	3,0	1,6	4,6
Helår		84	2,7	1,2	4,8

Tre senaste augustimätningarna 2,0

Värden anges i m och avser värde utan vattenkikare

Kommentar:

Siktdjupet i sjön är litet. Tidsserien visar på minskande siktdjup.

Kemiska förhållanden - Färgtal

Alla resultat

Dataunderlag saknas

Resultat från april och augusti

Period:	-	Antal	Medel	Min	Max
---------	---	-------	-------	-----	-----

Vinter (feb, mars)

Vår (april)

Sommar (juli, aug)

Höst (okt, nov)

Helår

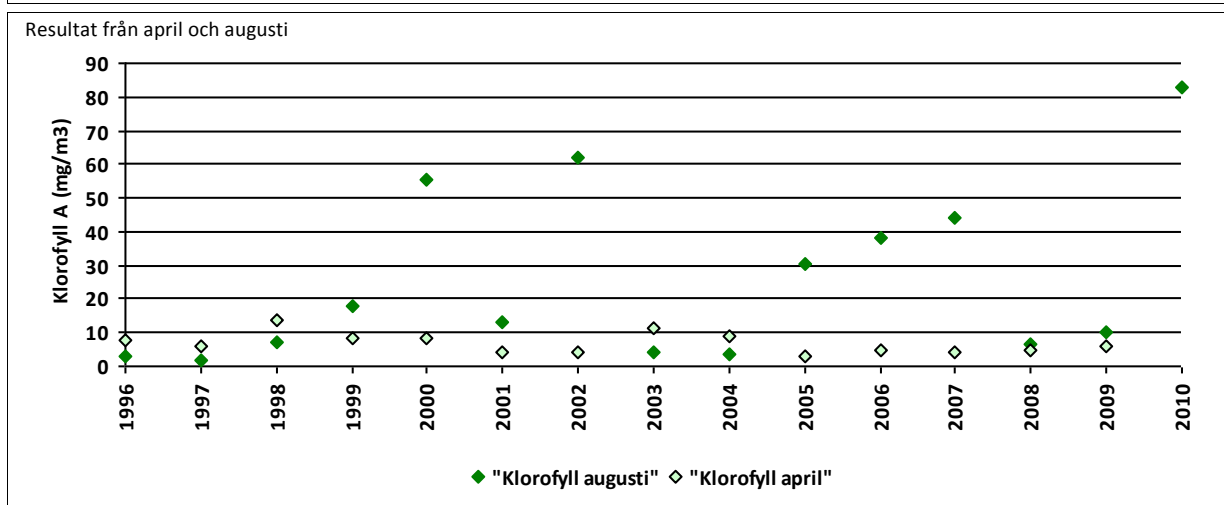
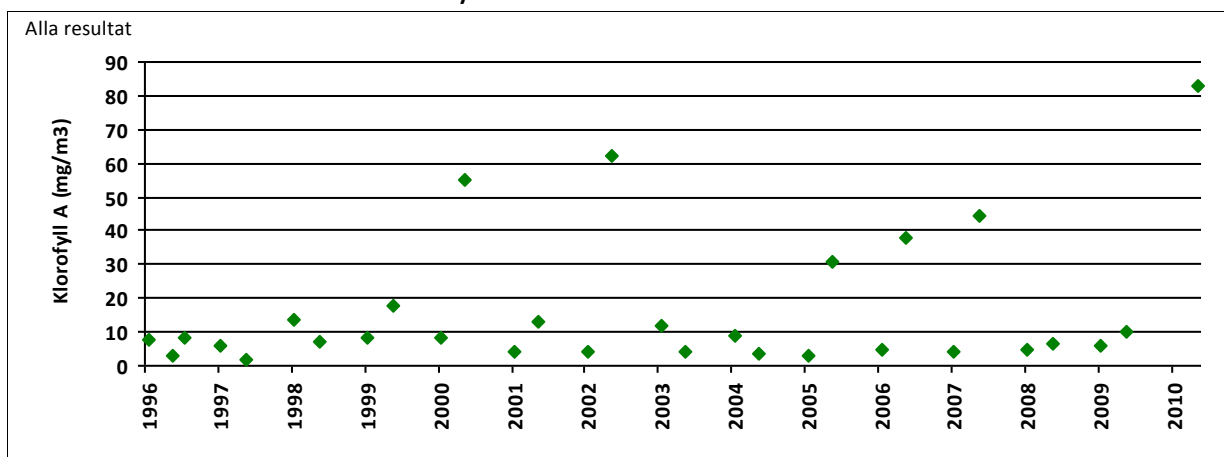
Tre senaste augustimätningarna

Värden anges i mgPt/l

Kommentar:

Färgtal mäts inte i Skäravattnet. Vattenfärg mäts här som absorbans (filtrerat 420 nm/5cm). För tidsperioden 1983-2010 ligger medelvärdet på 0,11. En tydlig ökning kan ses över tiden.

Kemiska förhållanden - Klorofyll

Period:	1996 - 2010	Antal	Medel	Min	Max
Vinter (feb, mars)					
Vår (april)		14	6,8	2,7	13,9
Sommar (juli, aug)		15	25,4	1,6	83,0
Höst (okt, nov)		1	8,3	8,3	8,3
Helår		30	16,1	1,6	83,0
Tre senaste augustimätningarna			33,3		

Värden anges i mg/m³

Kommentar:

Klorofyllhalterna har i början av den relativt korta tidsserien varit låga men har därefter ökat tydligt.

Referenser, källor och mer information

Allmänna källor och kompletterande information

<u>Uppgiftstyp</u>	<u>Datavärd</u>	<u>Länk till mer information (länkar nås i databasläget "Rapportvy")</u>
Arealer och markanvändning:	SMHI – SVAR	länk till karttjänst
	SMED	länk till data
Vattenföringar och näringsbelastning:	SMHI - VattenWeb	länk till karttjänst
Geologi:	SGU	länk till karttjänst
Vattenkvalitetsstatus och MKN:	Vattenmyndigheterna	länk till VISS
Skyddad natur:	Naturvårdsverket	länk till karttjänst
	Länsstyrelsen	länk till karttjänst
Värdefull skog:	Skogsstyrelsen – Skogens pärlor	länk till karttjänst
Vattenkemi, sediment, plankton och, Bottenfauna:	SLU, nationell databas	länk till data
Nätprovfisken:	SLU – databas NORS	länk till databas
Fornlämningar:	Riksantikvarieämbetet – Fornsök	länk till karttjänst

Referenser gällande Skäravattnet

Carlsson P. 1997. Storlomssjöar i Skåne. Brev 1997-10-29.

Collvin L. 1992. Länets referensvatten. Rapport, Miljöenheten, Länsstyrelsen i Kristianstads län.

Cronberg G. & Annadotter H. 2008. Undersökning av planktonsamhället i regionala referenssjöar i Skåne län, 1969-2007. Rapport 2008:19. Miljöavdelningen, Länsstyrelsen i Skåne län.

Ekologgruppen. 2003. Bottenfauna i Skåne 2002. Länsstyrelsen i Skåne, kalkningsuppföljning.

Ekologgruppens bottenfaunadatabas. 2011

Grimvall A. och Nordgaard A. 2004. Sjöar och vattendrag i Skåne - går utvecklingen åt rätt håll? Statistisk utvärdering av vattenkvalitet och provtagningsprogram i Skåne län. 2004:1

Häger A. 2009. Kan en förändring i nederbörd vara en förklaring till den ökande vattenfärgen? Miljövetenskap, examensarbete 30 högskolepoäng, Lunds universitet.

Jensén S. 1978. Sampling methods and numerical treatments applied to a classification of lakes in Southern Sweden based on macrophyte composition. Doktorsavhandling. Växtekologiska avdeln Ekologiska institutionen. Lunds Universitet.

Jensén S. 1995. Makrofyter i skånska sjöar och vattendrag. Miljövårdsenheten. Länsstyrelsen i Kristianstads län.

Kahlén V. 2007. Varför blir skånska sjöar och vattendrag brunare? Rapport, Länsstyrelsen i Skåne län.

Mattiasson G. 2005. Skånska fåglar i Natura 2000. Länsstyrelsen i Skåne

NORS Nationellt register för sjöprovfisken. 2011

Pirzadeh P. 2008. Blir vattnet i skånska sjöar och vattendrag allt brunare? Rapport 2008.1, Länsstyrelsen i Skåne län.

Sandsten H. 2003. Vattenväxter i skånska sjöar. En jämförelse mellan 1970-talet och 2002. Skåne i utveckling 2003:31, Länsstyrelsen i Skåne län.

Sandsten H. 2009. Vattenväxter i skånska sjöar. En sammanställning och bedömning av flytblads- och undrvattensväxter. Rapport 2009:52, Miljöavdelningen, Länsstyrelsen i Skåne län.